



Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

6. října 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Náhrada škody způsobené praktikou zakázanou čl. 101 odst. 1 SFEU – Určení entit odpovědných za škodu – Žaloba na náhradu škody podaná proti dceřiné společnosti mateřské společnosti a podaná v návaznosti na rozhodnutí konstatující účast této jediné mateřské společnosti na kartelové dohodě – Pojem ‚podnik‘ – Pojem ‚hospodářská jednotka‘ “

Ve věci C-882/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Audiencia Provincial de Barcelona (provinční soud v Barceloně, Španělsko) ze dne 24. října 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 3. prosince 2019, v řízení

Sumal SL

proti

Mercedes Benz Trucks España SL,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, A. Prechal, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin a N. Wahl, předsedové senátů, D. Šváby (zpravodaj), L. S. Rossi, I. Jarukaitis a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: G. Pitruzzella,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Mercedeses Benz Trucks España SL původně C. von Köckritzem a H. Weißem, Rechtsanwälte, jakož i P. Hitchingsem a M. Pérez Carrillem, abogados, poté C. von Köckritzem a H. Weißem, Rechtsanwälte, A. Wardem, abogado, jakož i M. López Ridruejo, abogada,
- za španělskou vládu S. Centeno Huerta a L. Aguilera Ruizem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: španělština.

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s S. Fiorentinem, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi S. Bachesem Opim, F. Jimeno Fernándezem a C. Urraca Caviedesem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 15. dubna 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 101 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Sumal SL a společností Mercedes Benz Trucks España SL ve věci odpovědnosti posledně uvedené z důvodu účasti její mateřské společnosti Daimler AG na jednání porušujícím článek 101 SFEU.

Právní rámec

Unijní právo

Nariadení (ES) č. 1/2003

- 3 Článek 16 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích [101] a [102 SFEU], nadepsaný „Jednotné uplatňování [unijního] práva hospodářské soutěže“ (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205), stanoví:

„1. Pokud vnitrostátní soudy rozhodují o dohodách, rozhodnutích nebo jednáních podle článků [101] nebo [102 SFEU], které jsou již předmětem rozhodnutí [Evropské komise], nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí. Musí se rovněž vyvarovat rozhodnutí, která by byla v rozporu s rozhodnutím, které má Komise v úmyslu přijmout v řízení, jež zahájila. Za tímto účelem může vnitrostátní soud přezkoumat, zda je nezbytné, aby své řízení přerušil. Touto povinností nejsou dotčena práva a povinnosti podle článku 234 Smlouvy.

2. Pokud orgány pro hospodářskou soutěž členských států rozhodují o dohodách, rozhodnutích nebo jednáních podle článků [101] nebo [102 SFEU], které jsou již předmětem rozhodnutí Komise, nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí.“
- 4 Článek 23 tohoto nařízení, nadepsaný „Pokuty“, v odst. 2 písm. a) stanoví:

„Komise může rozhodnutím uložit podnikům a sdružením podniků pokuty, pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

a) se dopouštějí jednání v rozporu s články [101] nebo [102 SFEU] [...]“

- 5 Článek 27 uvedeného nařízení, nadepsaný „Slyšení stran, stěžovatelů a ostatních osob“, v odst. 1 stanoví:

„Před přijetím rozhodnutí podle článků 7, 8, 23 a čl. 24 odst. 2 poskytne Komise podnikům nebo sdružením podniků, proti nimž je vedeno řízení Komise, příležitost, aby byly slyšeny ve věci, jíž se týká námitka přijatá Komisí. Komise založí svá rozhodnutí pouze na námitkách, ke kterým se mohly dotýčné strany vyjádřit. Stěžovatelé jsou s řízením úzce spojeni.“

Nařízení (EU) č. 1215/2012

- 6 Článek 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1) stanoví:

„Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována:

[...]

- 2) ve věcech týkajících se deliktů nebo kvazideliktů odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události;

[...]“

Španělské právo

- 7 Článek 71 Ley 15/2007 de Defensa de la competencia (zákon 15/2007 o ochraně hospodářské soutěže) ze dne 3. července 2007 (BOE č. 159 ze dne 4. července 2007, s. 28848), ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „zákon na ochranu hospodářské soutěže“), nadepsaný „K náhradě škody způsobené praktikami omezujícími hospodářskou soutěž“, stanoví:

„1. Osoby porušující zákon o ochraně hospodářské soutěže jsou odpovědné za způsobené škody a ztráty.

2. Pro účely této hlavy:

- a) Porušením práva hospodářské soutěže se rozumí jakékoli porušení článků 101 nebo 102 [SFEU] nebo článků 1 nebo 2 tohoto zákona.
- b) Jednání společnosti lze připsat také společností nebo osobám, které ji ovládají, s výjimkou případů, kdy její hospodářské jednání není určováno žádnou z nich.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 8 Společnost Mercedes Benz Trucks España je dceřinou společností skupiny Daimler, jejíž mateřskou společností je společnost Daimler. V letech 1997 až 1999 nabyla společnost Sumal dvě nákladní vozidla od společnosti Mercedes Benz Trucks España prostřednictvím autorizovaného prodejce skupiny Daimler, společnosti Stern Motor SL.

- 9 Dne 19. července 2016 přijala Komise rozhodnutí C(2016) 4673 final týkající se řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39824 – Nákladní vozidla), jehož shrnutí bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 6. dubna 2017 (Úř. věst. 2017, C 108, s. 6) (dále jen „rozhodnutí ze dne 19. července 2016“).
- 10 Podle tohoto rozhodnutí se patnáct evropských výrobců nákladních vozidel, včetně společnosti Daimler, účastnilo kartelové dohody v podobě jediného a trvajícího porušení článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3), které spočívalo v uzavření koluzivních dohod o stanovení cen a navyšování hrubých cen nákladních vozidel v Evropském hospodářském prostoru (EHP), jakož i v načasování a přenesení nákladů na zavedení emisních technologií pro tato nákladní vozidla požadovaných podle platných norem. V případě tří zúčastněných společností došlo k tomuto protiprávnímu jednání v období od 17. ledna 1997 do 20. září 2010 a v případě ostatních dvanácti zúčastněných společností, včetně společnosti Daimler, v období od 17. ledna 1997 do 18. ledna 2011.
- 11 V návaznosti na uvedené rozhodnutí podala společnost Sumal žalobu na náhradu škody k Juzgado de lo Mercantil n° 7 de Barcelona (obchodní soud č. 7 v Barceloně, Španělsko) směřující k tomu, aby se po společnosti Mercedes Benz Trucks España domohla zaplacení částky 22 204,35 eura odpovídající vyšším nákladům na pořízení, které nesla z důvodu kartelové dohody, které se účastnila společnost Daimler, mateřská společnost společnosti Mercedes Benz Trucks España.
- 12 Rozsudkem ze dne 23. ledna 2019 uvedený soud tuto žalobu zamítl s odůvodněním, že společnost Mercedes Benz Trucks España nemůže být v rámci uvedené žaloby pasivně legitimována, jelikož společnost Daimler, na kterou se jako jedinou vztahuje rozhodnutí Komise, musí být považována za jediný odpovědný subjekt za dotčené protiprávní jednání.
- 13 Společnost Sumal podala proti tomuto rozsudku odvolání k předkládajícímu soudu, který si klade otázku, zda žaloby na náhradu škody v návaznosti na rozhodnutí orgánů pro hospodářskou soutěž konstatující praktiky narušující hospodářskou soutěž mohou směřovat proti dceřiným společnostem, kterých se tato rozhodnutí netýkají, ale které jsou ze 100 % vlastněny společnostmi přímo dotčenými uvedenými rozhodnutími.
- 14 V tomto ohledu poukazuje na rozdíly, pokud jde o postoje přijaté španělskými soudy. Zatímco některé z nich připouštějí, že takové žaloby mohou směřovat proti dceřiným společnostem, když se opírají o „doktrínu hospodářské jednotky“, jiné ji vylučují z důvodu, že tato doktrína umožňuje přičíst občanskoprávní odpovědnost za jednání dceřiné společnosti mateřské společnosti, ale neumožňuje postupovat proti dceřiné společnosti z důvodu jednání její mateřské společnosti.
- 15 Za těchto podmínek se Audiencia Provincial de Barcelona (provinční soud v Barceloně, Španělsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„[1]) Odůvodňuje doktrína hospodářské jednotky, která plyne z judikatury [Soudního dvora], rozšíření odpovědnosti mateřské společnosti na dceřinou společnost, nebo se tato doktrína vztahuje pouze na rozšíření odpovědnosti dceřiných společností na mateřskou společnost?

[2]) Má se rozšíření pojmu ‚hospodářská jednotka‘ uskutečnit v rámci vztahů uvnitř skupiny výlučně na základě faktorů kontroly, nebo lze vycházet i z jiných kritérií, mimo jiné ze skutečnosti, že dceřiná společnost mohla mít z protiprávního jednání prospěch?

- [3]) V případě připuštění možnosti rozšířit odpovědnost mateřské společnosti na dceřinou společnost, za jakých podmínek je rozšíření možné?
- [4]) V případě kladné odpovědi na předchozí otázky a přijetí rozšíření odpovědnosti za jednání mateřských společností na dceřiné společnosti, je v souladu s touto judikaturou [Soudního dvora] takové vnitrostátní ustanovení, jako je čl. 71 odst. 2 [zákona o ochraně hospodářské soutěže], které stanoví možnost rozšířit odpovědnost dceřiné společnosti na mateřskou společnost pouze za předpokladu, že mateřská společnost vykonává kontrolu nad dceřinou společností?“

K žádosti o znovuotevření ústní části řízení

- 16 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 28. dubna 2021 požádala Mercedes Benz Trucks España, aby bylo podle článku 83 jednacího řádu Soudního dvora nařízeno znovuotevření ústní části řízení.
- 17 Na podporu své žádosti uvádí, že úvahy rozvinuté generálním advokátem v jeho stanovisku předneseném dne 15. dubna 2021 v projednávané věci spočívají na nových skutkových okolnostech nebo hypotézách, které nebyly uvedeny předkládajícím soudem a které nebyly mezi účastníky původního řízení nebo zúčastněnými osobami ve smyslu článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie projednány.
- 18 Společnost Mercedes Benz Trucks España tak zpochybňuje zaprvé tvrzení uvedené v poznámce pod čarou 10 stanoviska generálního advokáta, podle něhož se zdá, že v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce výše škody, kterou společnost Sumal údajně utrpěla, již byla posouzena předkládajícím soudem.
- 19 Zadruhé se společnost Mercedes Benz Trucks España domnívá, že generální advokát v bodě 75 a v poznámce pod čarou 86 svého stanoviska nesprávně uvedl, že Komise v rozhodnutí ze dne 19. července 2016 konstatovala, že koluzivní kontakty, k nimž původně došlo na úrovni zaměstnanců mateřských společností zapojených do kartelové dohody, byly později odhaleny také na úrovni dceřiných společností těchto společností, konkrétně pouze německých dceřiných společností společnosti Daimler.
- 20 Je pravda, že podle článku 83 svého jednacího řádu může Soudní dvůr kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora, nebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora projednán.
- 21 V tomto ohledu je však třeba bez dalšího uvést, že znění stanoviska generálního advokáta nemůže samo o sobě představovat takovou novou skutečnost, neboť jinak by účastníci řízení měli možnost na uvedené stanovisko odpovědět prostřednictvím uplatnění takové skutečnosti. Stanovisko generálního advokáta ale nemůže být účastníky řízení projednáno. Soudní dvůr tak měl příležitost zdůraznit, že podle článku 252 SFEU je úkolem generálního advokáta předkládat veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněná stanoviska ve věcech, které podle statutu Soudního dvora Evropské unie vyžadují jeho účast, aby mu byl nápomocen při plnění jeho poslání, kterým je zajišťovat dodržování práva při výkladu a provádění Smluv [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne

2. března 2021, A. B. a další. (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Žaloba), C-824/18, EU:C:2021:153, body 63 a 64). Podle čl. 20 čtvrtého pododstavce tohoto statutu a čl. 82 odst. 2 jednacího řádu končí ústní část řízení stanoviskem generálního advokáta. Vzhledem k tomu, že stanovisko stojí mimo diskuzi mezi účastníky řízení, otevírá fázi porady Soudního dvora. Nejedná se tedy o stanovisko určené pro soudce nebo účastníky řízení, které by pocházelo od instituce mimo Soudní dvůr, ale o individuální, odůvodněné a veřejně vyjádřené stanovisko člena samotného orgánu (usnesení ze dne 4. února 2000, Emesa Sugar, C-17/98, EU:C:2000:69, body 13 a 14).

- 22 V projednávaném případě Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta konstatuje, že skutečnosti předložené společností Mercedes Benz Trucks España neodhalují žádnou novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí, které má vydat v projednávané věci, a že toto rozhodnutí nemusí být rozhodováno na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými stranami projednán. Konečně vzhledem k tomu, že Soudní dvůr měl po ukončení písemné a ústní části řízení k dispozici všechny nezbytné skutečnosti, je dostatečně informován k tomu, aby rozhodl. Soudní dvůr má tudíž za to, že není namístě nařídít znovuotevření ústní části řízení.

K předběžným otázkám

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 23 Společnost Mercedes Benz Trucks España pochybuje o přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ze dvou důvodů.
- 24 Zaprvé tato žádost nesplňuje požadavky stanovené v článku 94 jednacího řádu, jelikož v ní nejsou uvedeny relevantní a prokázané skutečnosti, na jejichž základě byly položeny předběžné otázky, ani obsah čl. 71 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže. Kromě toho uvedená žádost poskytuje neurčité, částečné a nepřesné vylíčení relevantní vnitrostátní judikatury.
- 25 V projednávané věci ze znění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce jako celku vyplývá, že předkládající soud dostatečně vymezil skutkový a právní rámec, do něhož spadá jeho žádost o výklad unijního práva, aby zúčastněným stranám umožnil předložit vyjádření v souladu s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie a Soudnímu dvoru na uvedenou žádost užitečně odpovědět.
- 26 Zadruhé společnost Mercedes Benz Trucks España tvrdí, že čtyři položené otázky jsou ryze hypotetické. První tři otázky nemají žádnou souvislost se skutkovými okolnostmi v původním řízení, jelikož společnost Sumal neuvedla ani neprokázala okolnosti, které by mohly odůvodnit rozšíření odpovědnosti za protiprávní jednání, kterého se dopustila společnost Daimler, na společnost Mercedes Benz Trucks España, ale svou žalobu založila pouze na rozhodnutí ze dne 19. července 2016. Stejně tak vzhledem k tomu, že čl. 71 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže není na spor v původním řízení použitelný, není toto ustanovení nijak relevantní pro vyřešení tohoto sporu.
- 27 V této souvislosti je třeba připomenout, že je pouze na vnitrostátním soudu, který rozhoduje spor a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého

rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu normy unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 9. července 2020, Santen, C-673/18, EU:C:2020:531, bod 26 a citovaná judikatura).

- 28 Z toho vyplývá, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Soudní dvůr smí rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem odmítnout pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijní normy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 9. července 2020, Santen, C-673/18, EU:C:2020:531, bod 27 a citovaná judikatura).
- 29 Tak tomu přitom v projednávané věci není. Odpověď Soudního dvora na čtyři položené otázky ovlivní výsledek sporu v původním řízení, jelikož předkládajícímu soudu umožní jednak určit, zda bude moci být založena odpovědnost společnosti Mercedes Benz Trucks España, a jednak rozhodnout o slučitelnosti čl. 71 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže s unijním právem.
- 30 Z předcházejících úvah vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

K první až třetí otázce

- 31 Podstatou první až třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že osoba poškozená protisoutěžním jednáním podniku může podat žalobu na náhradu škody bez rozdílu proti mateřské společnosti, které Komise za toto jednání uložila v rozhodnutí sankci nebo proti dceřiné společnosti této společnosti, na kterou se toto rozhodnutí nevztahuje, pokud společně tvoří hospodářskou jednotku.
- 32 Úvodem je třeba připomenout, že čl. 101 odst. 1 SFEU má přímé účinky ve vztazích mezi jednotlivci a zakládá práva jednotlivců jako procesních subjektů, která musí vnitrostátní soudy chránit (rozsudky ze dne 30. ledna 1974, BRT a Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs, 127/73, EU:C:1974:6, bod 16, jakož i ze dne 14. března 2019, Skanska Industrial Solutions a další, C-724/17, EU:C:2019:204, bod 24 a citovaná judikatura).
- 33 Plná účinnost článku 101 SFEU a obzvláště užitečný účinek zákazu stanoveného v jeho odstavci 1 by byly ohroženy, kdyby se nemohl každý domáhat náhrady škody, jež mu měla být způsobena smlouvou nebo jednáním, které mohou omezovat nebo narušovat hospodářskou soutěž (rozsudky ze dne 20. září 2001, Courage a Crehan, C-453/99, EU:C:2001:465, bod 26, jakož i ze dne 14. března 2019, Skanska Industrial Solutions a další, C-724/17, EU:C:2019:204, bod 25).
- 34 Každá osoba je tak oprávněna se domáhat náhrady vzniklé škody, je-li dána příčinná souvislost mezi uvedenou škodou a kartelovou dohodou nebo praktikou zakázanou článkem 101 SFEU (rozsudky ze dne 13. července 2006, Manfredi a další, C-295/04 až C-298/04, EU:C:2006:461, bod 61, jakož i ze dne 14. března 2019, Skanska Industrial Solutions a další, C-724/17, EU:C:2019:204, bod 26 a citovaná judikatura), přičemž určení subjektu, který je povinen nahradit škodu způsobenou porušením článku 101 SFEU je přímo upraveno unijním právem (rozsudek ze dne 14. března 2019, Skanska Industrial Solutions a další, C-724/17, EU:C:2019:204, bod 28).

- 35 Právo každé osoby domáhat se náhrady takové škody totiž posiluje funkčnost unijních pravidel hospodářské soutěže a odrazuje od často utajovaných dohod nebo praktik, které mohou omezovat nebo narušovat hospodářskou soutěž, čímž přispívá k zachování účinné hospodářské soutěže v Unii (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 20. září 2001, *Courage a Crehan*, C-453/99, EU:C:2001:465, bod 27, jakož i ze dne 14. března 2019, *Skanska Industrial Solutions a další*, C-724/17, EU:C:2019:204, bod 44 a citovaná judikatura).
- 36 Kromě samotné náhrady tvrzené škody totiž přiznání takového nároku přispívá k odrazujícímu cíli, který je ústředním prvkem činnosti Komise, která má povinnost provádět obecnou politiku směřující k uplatňování zásad v oblasti hospodářské soutěže stanovených ve Smlouvě o FEU a v tomto smyslu směřovat jednání podniků (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. června 1983, *Musique Diffusion française a další v. Komise*, 100/80 až 103/80, EU:C:1983:158, bod 105). Přiznání takového nároku tak může nejen napravit přímou škodu, kterou údajně utrpěla dotčená osoba, ale i nepřímé škody na struktuře a fungování trhu, který nemohl plně rozvinout svou hospodářskou účinnost, zejména ve prospěch dotčených spotřebitelů.
- 37 Z výše uvedeného vyplývá, že stejně jako provádění unijních pravidel hospodářské soutěže veřejnými orgány (*public enforcement*), jsou žaloby na náhradu škody za porušení těchto pravidel (*private enforcement*) nedílnou součástí systému prosazování těchto pravidel, jehož cílem je potlačovat protisoutěžní jednání podniků a odrazovat je od účasti na takových jednáních (rozsudek ze dne 14. března 2019, *Skanska Industrial Solutions a další*, C-724/17, EU:C:2019:204, bod 45).
- 38 Pojem „podnik“ ve smyslu článku 101 SFEU, který představuje autonomní pojem unijního práva, tedy nemůže mít rozdílný význam v kontextu pokut ukládaných Komisí na základě čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 a v kontextu žalob na náhradu škody za porušení unijních pravidel o hospodářské soutěži (rozsudek ze dne 14. března 2019, *Skanska Industrial Solutions a další*, C-724/17, EU:C:2019:204, bod 47).
- 39 Ze znění čl. 101 odst. 1 SFEU přitom vyplývá, že autoři Smluv zvolili tento pojem „podnik“ k označení osoby, která porušila právo hospodářské soutěže a může jí být na základě tohoto ustanovení uložena pokuta, a nikoli jiné pojmy, jako jsou pojmy „společnost“ nebo „právnícká osoba“. Unijní zákonodárce rovněž použil v čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 pojem „podnik“ pro definování entity, které Komise může uložit pokutu za porušení pravidel unijního práva hospodářské soutěže (rozsudky ze dne 10. dubna 2014, *Areva a další v. Komise*, C-247/11 P a C-253/11 P, EU:C:2014:257, body 123 a 124, jakož i ze dne 25. listopadu 2020, *Komise v. GEA Group*, C-823/18 P, EU:C:2020:955, body 62 a 63).
- 40 Stejně tak ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. 2014, L 349, s. 1), a zejména z jejího čl. 2 bodu 2 vyplývá, že tentýž zákonodárce definoval „porušitele“, který je podle této směrnice odpovědný za náhradu škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže přičitatelným tomuto porušiteli, jako „podnik nebo sdružení podniků, které porušily právní předpisy o hospodářské soutěži“.
- 41 Unijní právo hospodářské soutěže tím, že se vztahuje na činnosti podniků, tak stanoví jako rozhodující kritérium existenci jednoty v jejich tržním chování, aniž by formální oddělenost mezi různými společnostmi vyplývající z jejich oddělené právní subjektivity mohla bránit takové jednotě pro účely použití pravidel hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne

14. července 1972, Imperial Chemical Industries v. Komise, 48/69, EU:C:1972:70, bod 140, jakož i ze dne 14. prosince 2006, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, EU:C:2006:784, bod 41). Pojem „podnik“ tedy zahrnuje jakoukoli entitu, která vykonává hospodářskou činnost, nezávisle na právním postavení této entity a způsobu jejího financování, a označuje tak hospodářskou jednotku, i když je z právního hlediska tato hospodářská jednotka složena z několika fyzických nebo právnických osob (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. září 2009, Akzo Nobel a další v. Komise, C-97/08 P, EU:C:2009:536, body 54 a 55, jakož i ze dne 27. dubna 2017, Akzo Nobel a další v. Komise, C-516/15 P, EU:C:2017:314, body 47 a 48). Tato hospodářská jednotka je tvořena jednotnou organizací osobních, hmotných a nehmotných prvků, která dlouhodobě sleduje určitý hospodářský cíl a může přispívat ke spáchání protiprávního jednání uvedeného v čl. 101 odst. 1 SFEU (rozsudek ze dne 1. července 2010, Knauf Gips v. Komise, C-407/08 P, EU:C:2010:389, body 84 a 86).

- 42 Pokud taková hospodářská jednotka poruší čl. 101 odst. 1 SFEU, musí nést podle zásady osobní odpovědnosti za toto protiprávní jednání odpovědnost. V tomto ohledu je k určení odpovědnosti jakéhokoliv právní entity tvořící hospodářskou jednotku nezbytné, aby byl předložen důkaz, že alespoň jedna právní entita, která patří k této hospodářské jednotce, porušila čl. 101 odst. 1 SFEU, takže podnik tvořený uvedenou hospodářskou jednotkou bude považován za podnik, který se dopustil jednání porušujícího toto ustanovení, a aby tato okolnost byla konstatována v rozhodnutí Komise, které nabylo právní moci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2017, Akzo Nobel a další v. Komise, C-516/15 P, EU:C:2017:314, body 49 a 60), nebo aby tato okolnost byla prokázána samostatně u příslušného vnitrostátního soudu, pokud Komise nepřijala žádné rozhodnutí o existenci protiprávního jednání.
- 43 Z judikatury tak vyplývá, že chování dceřiné společnosti může být přičteno mateřské společnosti, zejména pokud tato dceřiná společnost, ačkoli má vlastní právní subjektivitu, v okamžiku spáchání protiprávního jednání samostatně neurčuje své chování na trhu, ale v zásadě uplatňuje pokyny, které jí uděluje mateřská společnost, především s ohledem na hospodářské, organizační a právní vazby, které spojují tyto dvě právní entity, takže v takové situaci tyto právní entity tvoří součást téže hospodářské jednotky, a tvoří tedy jeden a týž podnik, který se dopustil protiprávního jednání (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. září 2009, Akzo Nobel a další v. Komise, C-97/08 P, EU:C:2009:536, body 58 a 59, a ze dne 27. dubna 2017, Akzo Nobel a další v. Komise, C-516/15 P, EU:C:2017:314, body 52 a 53, jakož i citovaná judikatura). Je-li prokázáno, že mateřská společnost a její dceřiná společnost tvoří součást téže hospodářské jednotky, a tvoří tedy jediný podnik ve smyslu článku 101 SFEU, je to tedy samotná existence této hospodářské jednotky, která se dopustila protiprávního jednání, co rozhodujícím způsobem určuje odpovědnost jedné nebo druhé společnosti tvořící podnik za protisoutěžní jednání tohoto podniku.
- 44 Z tohoto důvodu pojem „podnik“ a potažmo pojem „hospodářská jednotka“ zakládají bez dalšího solidární odpovědnost mezi subjekty, které tvoří hospodářskou jednotku v okamžiku spáchání protiprávního jednání (v tomto smyslu, pokud jde o solidaritu v oblasti pokut, viz rozsudky ze dne 26. ledna 2017, Villeroy & Boch v. Komise, C-625/13 P, EU:C:2017:52, bod 150, jakož i ze dne 25. listopadu 2020, Komise v. GEA Group, C-823/18 P, EU:C:2020:955, bod 61 a citovaná judikatura).
- 45 Je však třeba rovněž uvést, že organizace skupin společností, které mohou tvořit hospodářskou jednotku, se může v jednotlivých skupinách velmi lišit. Existují zejména skupiny společností „konglomerátního“ typu, které působí v několika hospodářských oblastech, a které mezi sebou nemají žádnou spojitost.

- 46 Možnost přiznaná osobě poškozené protisoutěžním jednáním uplatnit v rámci žaloby na náhradu škody odpovědnost vůči dceřiné společnosti spíše než mateřské společnosti tedy nemůže být automaticky umožněna vůči jakékoli dceřiné společnosti mateřské společnosti uvedené v rozhodnutí Komise, kterým se ukládá sankce za protiprávní jednání. Jak totiž v podstatě uvedl generální advokát v bodě 58 svého stanoviska, pojem „podnik“ použitý v článku 101 SFEU je funkčním pojmem, takže hospodářská jednotka, která jej tvoří, musí být vymezena z hlediska předmětu dotčené dohody (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. července 1984, *Hydrotherm Gerätebau*, 170/83, EU:C:1984:271, bod 11, a ze dne 26. září 2013, *The Dow Chemical Company v. Komise*, C-179/12 P, EU:C:2013:605, bod 57).
- 47 Tatáž mateřská společnost tedy může být součástí několika hospodářských jednotek, které v závislosti na dotčené hospodářské činnosti tvoří ona sama a různé kombinace jejích dceřiných společností, které všechny patří do stejné skupiny společností. Pokud by tomu tak nebylo, hrozilo by, že dceřiná společnost patřící do takové skupiny bude shledána odpovědnou za protiprávní jednání, k nimž došlo v rámci hospodářských činností, které nijak nesouvisí s její činností a do kterých nebyla ani nepřímo nijak zapojena.
- 48 Z výše uvedeného jako celku vyplývá, že v rámci žaloby na náhradu škody, která vychází z existence porušení čl. 101 odst. 1 SFEU konstatovaného Komisí v rozhodnutí, právní entita, která není v tomto rozhodnutí označena jako entita, která porušila právo hospodářské soutěže, může být přesto shledána odpovědnou na tomto základě z důvodu protiprávního jednání jiné právní entity, pokud jsou obě tyto osoby součástí téže hospodářské jednotky, a tvoří tak podnik, který se dopustil protiprávního jednání ve smyslu uvedeného článku 101 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. dubna 2014, *Komise v. Siemens Österreich a další a Siemens Transmission & Distribution a další v. Komise*, C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, bod 45, jakož i ze dne 26. ledna 2017, *Villeroy & Boch v. Komise*, C-625/13 P, EU:C:2017:52, bod 145).
- 49 Soudní dvůr již totiž rozhodl, že vztah solidarity mezi členy hospodářské jednotky odůvodňuje zejména to, aby byla konstatována přítěžující okolnost opakování protiprávního jednání vůči mateřské společnosti, a to i když tato mateřská společnost nebyla předmětem předchozího řízení, které vedlo k oznámení námitek a k rozhodnutí. V takové situaci se zdá určující předchozí konstatování prvního protiprávního jednání vyplývajícího z jednání dceřiné společnosti, s nímž tato mateřská společnost zapojená do druhého protiprávního jednání tvořila již v okamžiku prvního protiprávního jednání jeden podnik ve smyslu článku 101 SFEU (rozsudek ze dne 5. března 2015, *Komise a další v. Versalis a další*, C-93/13 P a C-123/13 P, EU:C:2015:150, bod 91).
- 50 Nic tedy v zásadě nebrání tomu, aby osoba poškozená protisoutěžním jednáním podala žalobu na náhradu škody proti jedné z právních entit, které tvoří hospodářskou jednotku, a tudíž proti podniku, který tím, že porušil čl. 101 odst. 1 SFEU, způsobil škodu utrpěnou touto poškozenou osobou.
- 51 Za okolností, kdy bylo prokázáno jednání porušující čl. 101 odst. 1 SFEU u mateřské společnosti, může poškozený z tohoto protiprávního jednání usilovat o uplatnění občanskoprávní odpovědnosti dceřiné společnosti této mateřské společnosti namísto odpovědnosti mateřské společnosti v souladu s judikaturou citovanou v bodě 42 tohoto rozsudku. Odpovědnost této dceřiné společnosti však může být dána pouze tehdy, pokud poškozený prokáže buď na základě předchozího rozhodnutí přijatého Komisí na základě článku 101 SFEU, nebo jakýmkoli jiným způsobem, zejména pokud Komise v tomto ohledu v uvedeném rozhodnutí mlčí nebo ještě nemusela přijmout rozhodnutí, že s ohledem na hospodářské, organizační a právní vazby uvedené v bodech 43 a 47 tohoto rozsudku, a dále s ohledem na existenci konkrétní souvislosti mezi

hospodářskou činností této dceřiné společnosti a předmětem protiprávního jednání, za které byla shledána odpovědnou mateřská společnost, tvořila uvedená dceřiná společnost hospodářskou jednotku se svou mateřskou společností.

- 52 Z výše uvedených úvah vyplývá, že taková žaloba na náhradu škody podaná proti dceřiné společnosti předpokládá, že žalobce za účelem konstatování existence hospodářské jednotky mezi mateřskou a dceřinou společností ve smyslu bodů 41 a 46 tohoto rozsudku prokáže vazby mezi těmito společnostmi uvedené v předchozím bodě tohoto rozsudku, jakož i konkrétní souvislost mezi hospodářskou činností této dceřiné společnosti a předmětem protiprávního jednání, za které byla shledána odpovědnou mateřská společnost, uvedenou v témže bodě. Za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, tedy musí poškozený v zásadě prokázat, že protisoutěžní dohoda uzavřená mateřskou společností, za kterou byla tato společnost odsouzena, se týká týchž výrobků, jako jsou výrobky, které uvádí na trh dceřiná společnost. Poškozený tak prokáže, že právě hospodářská jednotka, do níž patří dceřiná společnost spolu se svou mateřskou společností, je podnikem, který se skutečně dopustil protiprávního jednání dříve konstatovaného Komisí na základě čl. 101 odst. 1 SFEU, v souladu s funkční koncepcí pojmu „podnik“ uvedeným v bodě 46 tohoto rozsudku.
- 53 Je třeba dodat, že z požadavků práva na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces zaručeného článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie musí mít prospěch žalovaný v rámci žaloby na náhradu škody, která může vést k odsouzení tohoto účastníka řízení k odškodnění osoby poškozené protisoutěžním jednáním. Je proto nezbytné, aby dotyčná dceřiná společnost mohla hájit svá práva v souladu se zásadou dodržování práva na obhajobu, která je základní zásadou unijního práva (obdobně viz rozsudky ze dne 5. března 2015, Komise a další v. Versalis a další, C-93/13 P a C-123/13 P, EU:C:2015:150, bod 94, jakož i ze dne 29. dubna 2021, Banco de Portugal a další, C-504/19, EU:C:2021:335, bod 57). Tato dceřiná společnost tedy musí mít v řízení před příslušným vnitrostátním soudem k dispozici všechny prostředky nezbytné k účelnému výkonu svého práva na obhajobu, zejména k tomu, aby mohla zpochybnit svou příslušnost ke stejnému podniku jako její mateřská společnost.
- 54 V tomto ohledu musí mít uvedená dceřiná společnost možnost vyvrátit svou odpovědnost za tvrzenou škodu, zejména uvedením jakéhokoli důvodu, který by mohla vznést, kdyby byla zapojena do řízení zahájeného Komisí proti její mateřské společnosti, které vedlo k přijetí rozhodnutí Komise konstatujícího protiprávní jednání v rozporu s článkem 101 SFEU (*public enforcement*).
- 55 Pokud však jde o situaci, kdy se žaloba na náhradu škody opírá o konstatování porušení čl. 101 odst. 1 SFEU Komisí v rozhodnutí určeném mateřské společnosti žalované dceřiné společnosti, nemůže dceřiná společnost před vnitrostátním soudem zpochybnit existenci protiprávního jednání takto zjištěného Komisí. Článek 16 odst. 1 nařízení č. 1/2003 totiž mimo jiné stanoví, že pokud vnitrostátní soudy rozhodují o dohodách, rozhodnutích nebo jednáních podle článku 101 SFEU, které jsou již předmětem rozhodnutí Komise, nemohou rozhodnout v rozporu s rozhodnutím přijatým Komisí.
- 56 V tomto ohledu je třeba připomenout, že čl. 27 odst. 1 nařízení č. 1/2003 sice stanoví, že před přijetím rozhodnutí, kterým se konstatuje porušení pravidel hospodářské soutěže a ukládá pokuta, poskytne Komise osobám, proti nimž je vedeno řízení, příležitost vyjádřit se k námitkám, které vznesla, a založí svá rozhodnutí pouze na námitkách, ke kterým se mohly dotyčné strany vyjádřit. V tomto kontextu je cílem oznámení námitek umožnit výkon práva na obhajobu každé právnické osobě, proti níž je vedeno správní řízení v oblasti hospodářské soutěže. Naproti tomu

nemá-li Komise v úmyslu konstatovat ve vztahu k určité společnosti protiprávní jednání, právo na obhajobu nevyžaduje zaslání oznámení námitek této společnosti. Zaslání oznámení námitek dané společnosti má totiž zajistit dodržení práva na obhajobu této společnosti, a nikoli třetí osoby, i když je tato osoba dotčena tímž správním řízením (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. září 2017, LG Electronics a Koninklijke Philips Electronics v. Komise, C-588/15 P a C-622/15 P, EU:C:2017:679, body 44 až 46).

- 57 Uvedené zásady jsou však specifické pro řízení o protiprávních jednáních vedená Komisí, která se totiž vyznačují zvláštností, že mohou vést k uložení pokuty právním entitám konkrétně dotčeným takovými řízeními.
- 58 Naproti tomu zásada osobní odpovědnosti za okolností popsaných v bodě 56 tohoto rozsudku nebrání tomu, aby bylo takové protiprávní jednání s konečnou platností konstatováno ve vztahu k dceřiné společnosti, jelikož jak bylo připomenuto v bodě 42 tohoto rozsudku, odpovědnost musí nést hospodářská jednotka tvořící podnik, který se dopustil protiprávního jednání.
- 59 Jak totiž vyplývá z judikatury Soudního dvora připomenuté v bodě 49 tohoto rozsudku, Soudní dvůr již rozhodl, pokud jde o zohlednění protiprávního jednání, kterého se dopustila dceřiná společnost této mateřské společnosti, pro účely uplatnění přítěžující okolnosti, kterou představuje opakování protiprávního jednání vůči mateřské společnosti, že se nevyžaduje, aby tato mateřská společnost byla předmětem předchozího řízení, které vedlo k oznámení námitek a k rozhodnutí, za podmínky, že dceřiná společnost, jejíž jednání vedlo k protiprávnímu jednání, tvořila s dotčenou mateřskou společností již v okamžiku prvního protiprávního jednání jediný podnik ve smyslu článku 101 SFEU. Pokud tedy rozhodnutí, jímž se konstatovalo protiprávní jednání, kterého se podnik dopustil, bylo určeno jedné ze společností, které již tento podnik tvořily v době, kdy došlo k protiprávnímu jednání, takže tato společnost a potažmo uvedený podnik měly příležitost zpochybnit existenci tohoto protiprávního jednání, nemůže být právo na obhajobu ostatních společností, jež tvořily tentýž podnik, porušeno z důvodu zohlednění tohoto protiprávního jednání v rámci pozdějšího řízení o žalobě na náhradu škody podané osobou, která utrpěla škodu v důsledku dotčeného protiprávního jednání, jelikož taková žaloba nemůže vést zejména k uložení takové sankce, jako je pokuta uložená těmto jiným společností.
- 60 Naproti tomu, pokud Komise v rozhodnutí vydaném podle článku 101 SFEU nezjistila protiprávní jednání, je dceřiná společnost mateřské společnosti, které je vytýkáno protiprávní jednání, přirozeně oprávněna zpochybnit nejen svou příslušnost ke stejnému podniku jako mateřská společnost, ale rovněž existenci tvrzeného protiprávního jednání.
- 61 V návaznosti na to, co bylo zdůrazněno v bodě 51 tohoto rozsudku, je třeba rovněž upřesnit, jak uvedla Komise v odpovědi na písemnou otázku položenou Soudním dvorem a jak uvedl generální advokát v bodě 76 svého stanoviska, že možnost příslušného vnitrostátního soudu konstatovat případnou odpovědnost dceřiné společnosti za způsobené škody není vyloučena pouze na základě skutečnosti, že Komise případně nepřijala žádné rozhodnutí, nebo proto, že rozhodnutí, kterým konstatovala protiprávní jednání, neuložilo této společnosti správní sankci.
- 62 Jak totiž Soudní dvůr rozhodl v bodě 51 rozsudku ze dne 27. dubna 2017, Akzo Nobel a další v. Komise (C-516/15 P, EU:C:2017:314), ani čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 ani judikatura neurčují právnickou nebo fyzickou osobu, kterou musí Komise činit odpovědnou za protiprávní jednání a potrestat ji uložением pokuty.

- 63 V souladu s judikaturou citovanou v bodě 42 tohoto rozsudku tak Komise může volně činit odpovědnou za protiprávní jednání a trestat uložením pokuty jakoukoli právní entitu podniku, který se podílel na porušení článku 101 SFEU. Z toho vyplývá, že na základě toho, že Komise určila mateřskou společnost jako právnickou osobu, která může být shledána odpovědnou za protiprávní jednání, kterého se dopustil podnik, nelze vyvodit závěr, že jedna nebo druhá z jejích dceřiných společností nespadá pod tentýž podnik, který musí nést odpovědnost za stejné protiprávní jednání.
- 64 Pro úplnost je třeba dodat, že za okolností sporu v původním řízení v zásadě nic nebránilo tomu, aby žalobkyně v původním řízení, která byla údajně poškozenou dotčeným protiprávním jednáním, podala žalobu na náhradu škody k španělským soudům proti mateřské společnosti, společnosti Daimler, či dokonce proti této společnosti a společnosti Mercedes Benz Trucks España společně, přičemž případná odpovědnost posledně uvedené za protiprávní jednání podléhá podmínkám uvedeným v bodě 52 tohoto rozsudku.
- 65 Je totiž třeba připomenout, že taková žaloba na náhradu škody plynoucí z údajných porušení unijního práva hospodářské soutěže, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, spadá pod pojem „věci občanské a obchodní“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1215/2012, a tudíž do oblasti působnosti tohoto nařízení. Z ustálené judikatury Soudního dvora k čl. 7 bodu 2 uvedeného nařízení kromě toho vyplývá, že pojem „místo, kde došlo ke škodné události“, uvedený v tomto ustanovení, zahrnuje jak místo, kde se škoda projevila, tak místo, kde došlo k události, která je příčinou této škody, takže žalovaný může být na základě volby žalobce žalován u soudu jednoho či druhého místa (rozsudek ze dne 29. července 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, body 24 a 25, jakož i citovaná judikatura).
- 66 Soudní dvůr rovněž upřesnil, že škoda spočívající v dodatečných nákladech uložených výrobcem nákladních vozidel autorizovaným prodejcem a jimi přenesených na konečné uživatele představuje přímou škodu, která v zásadě umožňuje založit příslušnost soudů členského státu, na jehož území se tato škoda projevila, pokud se dodatečné náklady zaplacené z důvodu umělé zvýšených cen jeví jako bezprostřední důsledek porušení, k němuž došlo na základě článku 101 SFEU. Jestliže se přitom trh narušený protisoutěžním jednáním nachází v členském státě, na jehož území údajně nastala tvrzená škoda, je třeba mít za to, že místo, kde se škoda projevila, se pro účely použití čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012 nachází v tomto členském státě (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. července 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, body 30, 31 a 33).
- 67 S ohledem na výše uvedené je třeba na první až třetí otázku odpovědět tak, že čl. 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že osoba poškozená protisoutěžním jednáním podniku může podat žalobu na náhradu škody bez rozdílu jak proti mateřské společnosti, které Komise za toto jednání uložila v rozhodnutí sankci, tak proti dceřiné společnosti této společnosti, na kterou se toto rozhodnutí nevztahuje, pokud společně tvoří hospodářskou jednotku. Dotyčná dceřiná společnost musí mít možnost užitečně uplatnit své právo na obhajobu, aby prokázala, že nepatří k tomuto podniku, a pokud Komise nepřijala žádné rozhodnutí podle článku 101 SFEU, je rovněž oprávněna zpochybnit samotnou existenci tvrzeného protiprávního jednání.

Ke čtvrté otázce

- 68 Podstatou čtvrté otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví možnost přičíst odpovědnost za jednání jedné společnosti jiné společnosti pouze v případě, kdy druhá společnost ovládá první uvedenou společnost.
- 69 Vzhledem k tomu, že z odpovědi na první až třetí otázku vyplývá, že čl. 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že osoba poškozená protisoutěžním jednáním podniku může podat žalobu na náhradu škody proti dceřiné společnosti z důvodu účasti mateřské společnosti na tomto jednání, pokud tvoří hospodářskou jednotku, a tvoří tedy společně uvedený podnik, je třeba mít za to, že toto ustanovení v důsledku toho brání vnitrostátní právní úpravě, která v takovém případě stanoví možnost přičíst odpovědnost za jednání jedné společnosti jiné společnosti pouze v případě, kdy druhá společnost ovládá první uvedenou společnost.
- 70 Je však třeba připomenout, že v zájmu zajištění účinnosti všech ustanovení unijního práva ukládá zásada přednosti unijního práva vnitrostátním soudům zejména povinnost, aby v co možná největším rozsahu vykládaly své vnitrostátní právo způsobem, který je v souladu s unijním právem (rozsudky ze dne 24. června 2019, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, bod 57, a ze dne 4. března 2020, *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, bod 60).
- 71 Tyto soudy jsou tedy při použití vnitrostátního práva povinny jej vykládat v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu dotčeného ustanovení primárního práva a zohlednit přitom veškeré vnitrostátní právo a použít metody výkladu jím uznané, aby byla zajištěna plná účinnost tohoto ustanovení a bylo dosaženo výsledku, který je v souladu s cílem sledovaným tímto ustanovením (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. června 2019, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, body 73 a 77, jakož i ze dne 4. března 2020, *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, bod 66).
- 72 Povinnost konformního výkladu vnitrostátního práva má nicméně určité meze a nemůže sloužit jako základ pro výklad vnitrostátního práva *contra legem* (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 4. července 2006, *Adeneler a další*, C-212/04, EU:C:2006:443, bod 110, jakož i ze dne 4. března 2020, *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, bod 67).
- 73 Za těchto podmínek, pokud by měl předkládající soud za to, že nemůže vyložit čl. 71 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže v souladu s výkladem čl. 101 odst. 1 SFEU provedeným v bodě 67 tohoto rozsudku, byl by povinen nepoužít toto vnitrostátní ustanovení a použít přímo čl. 101 odst. 1 SFEU na spor v původním řízení.
- 74 V tomto ohledu se nezdá, že by bylo na první pohled vyloučeno mít za to, jak uvedla španělská vláda ve svém písemném vyjádření, že v rámci žaloby na náhradu škody může být odpovědnost dceřiné společnosti založena na čl. 71 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně hospodářské soutěže. Podle tohoto ustanovení se totiž porušením práva hospodářské soutěže rozumí jakékoli porušení článků 101 nebo 102 SFEU nebo článků 1 nebo 2 tohoto zákona. Tato vláda přitom tvrdí, že škodnou událost lze přičíst dceřiné společnosti na základě čl. 71 odst. 2 písm. a) tohoto zákona, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

- 75 Za těchto podmínek je třeba na čtvrtou otázku odpovědět tak, že čl. 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví možnost přičíst odpovědnost za jednání jedné společnosti jiné společnosti pouze v případě, kdy druhá společnost ovládá prvně uvedenou společnost.

K nákladům řízení

- 76 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že osoba poškozená protisoutěžním jednáním podniku může podat žalobu na náhradu škody bez rozdílu jak proti mateřské společnosti, které Komise za toto jednání uložila v rozhodnutí sankci, tak proti dceřiné společnosti této společnosti, na kterou se toto rozhodnutí nevztahuje, pokud společně tvoří hospodářskou jednotku. Dotyčná dceřiná společnost musí mít možnost užitečně uplatnit své právo na obhajobu, aby prokázala, že nepatří k tomuto podniku, a pokud Komise nepřijala žádné rozhodnutí podle článku 101 SFEU, je rovněž oprávněna zpochybnit samotnou existenci tvrzeného protiprávního jednání.**
- 2) **Článek 101 odst. 1 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví možnost přičíst odpovědnost za jednání jedné společnosti jiné společnosti pouze v případě, kdy druhá společnost ovládá prvně uvedenou společnost.**

Podpisy